

Η θέση του Βενιζέλου (σελ. 92)

- Η Αντάντ θα αναδειχθεί νικήτρια του πολέμου
- Συμμετοχή στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ → διεκδίκηση εδαφικών ανταλλαγμάτων μετά τον πόλεμο
- Υποστηρικτές της θέσης του Βενιζέλου: τμήματα των λαϊκών τάξεων / μεγαλοαστική τάξη (κυρίως της Διασποράς)

Η θέση του Κωνσταντίνου (σελ. 92)

- Επιθυμία Συμμαχίας με τις Κεντρικές Δυνάμεις
- Λόγω της συμμετοχής της Βουλγαρίας και της Οθωμ. Αυτοκρ. στην Κεντρική Συμμαχία, ο Κων/νος τελικά υποστηρίζει την «διαρκή ουδετερότητα» → ουσιαστικά εξυπηρετεί τα γερμανικά συμφέροντα
- Υποστηρικτές της θέσης του Κων/νου: μικροαστοί (φοβούνται την ένταξη των οικονομικά ισχυρών ετεροχθόνων Ελλήνων) / τμήματα των λαϊκών τάξεων που δεν επιθυμούν νέους πολέμους

Η σύγκρουση Βενιζέλου-Κωνσταντίνου (σελ. 92)

- Φεβρουάριος 1915 → Κατάληψη Δαρδανελίων από την Αντάντ → προσπάθεια Βενιζέλου να βάλει την Ελλάδα στον πόλεμο → Αντίδραση Κων/νου → Παραίτηση Βενιζέλου
- Μάιος 1915 → Εκλογές → Νίκη Βενιζέλου → Κήρυξη επιστράτευσης → Νέα διαφωνία με τον Κων/νο → Νέα παραίτηση Βενιζέλου
- Δεκέμβριος 1915 → Νέες εκλογές → Απέχουν οι Φιλελεύθεροι του Βενιζέλου → ανάδειξη φιλοβασιλικής Κυβέρνησης

Η εμπλοκή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο (σελ. 92)

- Οκτώβριος 1915 → Απόβαση και στρατοπέδευση δυνάμεων της Αντάντ στη Θεσσαλονίκη / Κατάρρευση σερβικού στρατού υπό την πίεση του βουλγαρικού στρατού
- Μάιος 1916 → Εισβολή γερμανικών και βουλγαρικών στρατευμάτων στην Ανατολ. Μακεδονία → Απώλεια των εδαφικών κερδών των Βαλκανικών πολέμων → Ο Ελληνικός Στρατός δεν αντιδρά τηρώντας την εντολή για «ουδετερότητα» του Κων/νου → Αιχμαλωτίζεται και οδηγείται στη Γερμανία ολόκληρο το Δ' Σώμα Στρατού

Οι Επίστρατοι και το κίνημα της Εθνικής Άμυνας (σελ. 92-93)

- Ιούνιος 1916 → Απαίτηση της Αντάντ για αφοπλισμό των φιλοβασιλικών ενόπλων δυνάμεων της Ελλάδας
- Υποχώρηση Κων/νου → Απόλυση των φιλοβασιλικών στρατιωτικών → Ταυτόχρονη ίδρυση παραστρατιωτικών φιλοβασιλικών συνδέσμων («Επίστρατοι» → 200.000 μέλη)
- Παράλληλη δράση Βενιζελικών στρατιωτικών → Ίδρυση του κινήματος της «Εθνικής Άμυνας» στη Θεσσαλονίκη → απαίτηση για συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ

Η Προσωρινή Κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης (σελ. 93)

- Εγκατάσταση Προσωρινής Κυβέρνησης υπό τον Βενιζέλο στη Θεσσαλονίκη (καλοκαίρι 1916) → διαταγή επιστράτευσης στο πλευρό της Αντάντ

Ο Εθνικός Διχασμός (σελ. 93)

- Φεβρουάριος 1915 – Καλοκαίρι 1916 → Διαρκής κλιμάκωση της έντασης και της διαφωνίας ανάμεσα στον Βενιζέλο και τον Κων/νο
- Αποτέλεσμα: δημιουργία δύο ταυτόχρονων αντίπαλων κέντρων εξουσίας: «Κράτος των Αθηνών» (=Κων/νος) και «Κράτος της Θεσσαλονίκης» (=Βενιζέλος)
- Πολιτικός και κοινωνικός Διχασμός των Ελλήνων → «Εθνικός Διχασμός» → Πρώτη ελληνική εμφύλια σύγκρουση του 20^{ου} αιώνα

Η δυναμική επέμβαση της Αντάντ και η έξωση του Κωνσταντίνου (σελ. 93)

- Φθινόπωρο 1916 → Στρατιωτική επίθεση της Αντάντ στην Αθήνα με απόβαση στον Πειραιά → Απόκρουση από τις φιλοβασιλικές δυνάμεις
- Νοέμβριος 1916 → Διώξεις στην Αθήνα σε βάρος βενιζελικών από το βασιλικό καθεστώς
- Νοέμβριος 1916 – Ιούνιος 1917 → Ναυτικός & εμπορικός αποκλεισμός του Πειραιά (= «Κράτος Αθηνών») από την Αντάντ → Άσκηση πίεσης προς τον Κων/νο για να αποχωρήσει
- Ιούνιος 1917 → Αποχώρηση Κων/νου από την Ελλάδα → Δεν παραιτείται και στη θέση του αφήνει τον γιο του Αλέξανδρο

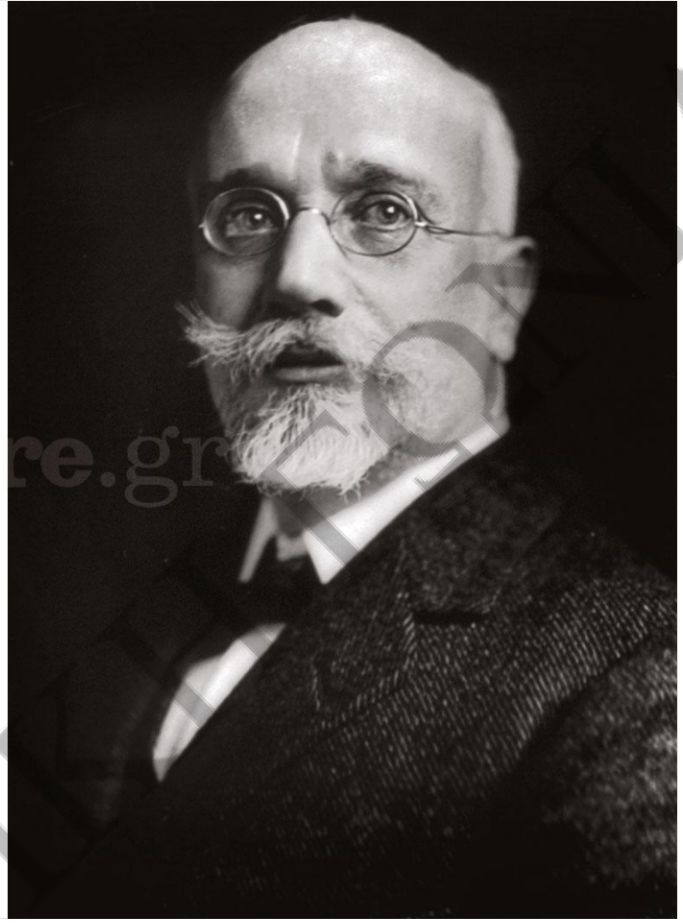
Η ανάληψη της εξουσίας από τον Βενιζέλο (σελ. 93)

- Καλοκαίρι 1917 → Επιστροφή Βενιζέλου στην Αθήνα → Κήρυξη πολέμου στις Κεντρικές Δυνάμεις
- Συμμετοχή ελληνικών στρατιωτικών δυνάμεων στον πόλεμο → Σύγκρουση με βουλγαρικές δυνάμεις στη Μακεδονία (Μάχες του Σκρα και της Δοϊράνης το 1918) → Νίκες ελληνικού στρατού
- Επαναφορά της Βουλής που διαλύθηκε 1915 → «Βουλή των Λαζάρων»
- Απολύσεις φιλοβασιλικών υπαλλήλων και στρατιωτικών / Εκτοπισμός φιλοβασιλικών στην Κορσική

Ερωτήσεις

- 1) Ποια ήταν η θέση του Βενιζέλου και ποια η θέση του Κωνσταντίνου σχετικά με τη συμμετοχή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο;
- 2) Με ποια γεγονότα εκδηλώθηκε η σύγκρουση Βενιζέλου και Κωνσταντίνου και με ποιον τρόπο η Αντάντ οδήγησε σταδιακά την Ελλάδα σε εμπλοκή στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο;
- 3) Τι ήταν οι «Επίστρατοι» και τι η «Εθνική Άμυνα»;
- 4) Τι ήταν ο «Εθνικός Διχασμός», ποια ήταν τα βασικά του γεγονότα και με ποιο τρόπο έληξε;
- 5) Ποιες ενέργειες έκανε ο Βενιζέλος σε πολεμικό και πολιτικό επίπεδο μετά την επικράτησή του έναντι του Κωνσταντίνου;

Εικόνες

Βασιλιάς Κωνσταντίνος και Βενιζέλος, οι δύο «αντίπαλοι» του Εθνικού Διχασμού (1915-1917)

Η «τριανδρία» της Προσωρινής Κυβέρνησης της Θεσσαλονίκης:
Βενιζέλος (κέντρο), Δαγκλής (αριστερά), Κουντουριώτης (δεξιά)

Η Ελλάδα στα χρόνια του Εθνικού Διασμού:

Χρονογραμμή

